

3.^A DESENA DE MAIG LEIPZIG - 1924

EL CRANC DEL MARROC

Deien les veus volants, setmanes enrera, que el més de maig d'enguany era el triat pel Directori militar d'Espanya per emprendre al Marroc l'acció decisiva. S'havia d'anar a Alhucemas. No deia Abd-el-Krim, a un periodista estranger, que la situació estacionària era excel·lent per a ell, puix que cada setmana la seva gent, sense gran esforç i sense gran perill, matava cent soldats espanyols? Doncs calia acabar aquesta situació i fer avançar triomfalment l'exèrcit espanyol fins al cau del cabdill moro, a fi d'extirpar el cranc terrible.

Quant, a principis de maig, els comunicats oficials donaven compte de «durs combats» i afirmaven que aquests continuarien fins que calgués, la gent s'exclamà: «Ja hi som!» Fou general la creença que s'havia iniciat la marxa cap a Alhucemas. Tothom sap que el general Martínez Anido té elaborat un pla estratègic i tàctic per a la conquesta dels dominis d'Abd-el-Krim.

Però ha succeït que després de quatre o cinc dies de «combats durs» ha tornat la calma. Calma relativa, es clar. Es ja segur que pel mes de maig no van a Alhucemas. Una nota del general Primo de Rivera, declamatori i optimista com totes les seves, presenta els rifenys com esclafats pels darrers cops del *tercio*; però afegeix que donat el caracter de la raça, es referien i que cal acabar d'una vegada. Això vol dir, sembla, que s'ha d'anar, en efecte, a Alhucemas. Quan? Deurà ésser aquest estiu, si no plou.

Un govern militar que troba en peu un problema bel·lic amoinosíssim i funest, ha de tenir punt a resoldre'l. Aviat farà tres trimestres que els militars espanyols governen. Han governat durant la tardor, l'hivern i la primavera. La situació del Marroc segueix essent la mateixa. Crònic degotall de sang i crònic doll de diners. En les seves notes, en les seves declaracions i en els seus discursos el president del Directori ha assegurat que aquest deixaria el problema resolt del tot i per sempre. Això ho ha assegurat vuit, deu, dotze vegades. La gent comença a tenir una mica de pressa, encara que el general Primo de Rivera cregui el contrari.

Hauran passat tres trimestres i no s'haurà «extirpat» el cranc africà. I això que al principi només volien governar durant un trimestre. Potser el trimestre que farà quatre portarà la solució. Si venen, pel juny o el juliol, «combats durs», el senyal per apreciar l'èxit de l'operació no mes pot ésser un; la tornada del formidable exèrcit que ara hi ha al Marroc.

Deixant-hi no mes quinze o vint mil homés. Tot el que no sigui això no serà res. I encara en aquestes condicions, seria temerari de dir que el cranc no rebrotarà.

L'ACTITUT DELS RIFENYS

«Daily Mail» de Londres, publica les següents declaracions d'Abd-el-Krim fetes al seu enviat especial M. Ward Prince: «Els Rifenys que m'han escollit per llur emir, defensen llur independència contra una potència estrangera que vol imposar los la seva dominació. Nosaltres estem mal equipats en comparació amb els espanyols, però la nostra força moral compensa aquesta desproporció. No obstant, no volem la guerra, i fa dos anys que a Melilla per mediació del general Castro Girona, vaig fer saber a Espanya que si ella volia regonéixer la nostra independència, nosaltres li otorgaríem aventatjes econòmics. La nostra oferta fou rebutjada.

Si Espanya vol una guerra eterna, la tindrà. La nostra resolució es inflexible, car el nostre poble està més unit que mai.

Sense que hi haigi cap acció important, els espanyols tenen de 100 a 150 baixes cada setmana; en canvi a part de les dones i dels infants que ens maten les bombes dels avions, les nostres perdudes són insignificants.

L'interés del món sencer es beneficiaria d'una pau entre Espanya i nosaltres. Si la nostra independència es garantida, el Rif serà obert a la col·laboració estrangera. Les nostres mines de coure ferre i carbó esperen el capital estranger. Que Europa ens dongui l'independència, que és el nostre dret indiscutible.